

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1So/58/2015
Identifikačné číslo spisu:	1014200593
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Igor Belko
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:1014200593.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: B. O. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. I. XXX/XX, XXX XX Z., zastúpená JUDr. Michalom Bartkom, bytom Staré Grunty 3195/232, 841 04 Bratislava proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta 8-10, 813 63 Bratislava, v konaní o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/56/2014-41 zo dňa 12. mája 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/56/2014-41 zo dňa 12. mája 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“) potvrdil ako vecne správne rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 23. januára 2014 a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 24. júla 2014.

Napadnutým rozhodnutím zo dňa 23. januára 2014 bol navrhovateľke podľa § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon č. 461/2003 Z. z.) priznaný od 29. júna 2012 starobný dôchodok v sume 169,70 eura mesačne. Podľa § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2013 bol navrhovateľke od 1. januára 2013 zvýšený starobný dôchodok na sumu 180,90 eura mesačne. Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014 bol navrhovateľke od 1. januára 2014 zvýšený starobný dôchodok na sumu 189,70 eura mesačne.

Rozhodnutím odporkyne zo dňa 24. júla 2014 bol navrhovateľke podľa § 65, § 112 ods. 1, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. zvýšený od 29. júna 2012 starobný dôchodok na sumu 172,40 eura mesačne. Podľa § 82 a § 293ce zákona č. 461/2003 Z. z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a

rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2013 bol navrhovateľke od 1. januára 2013 zvýšený starobný dôchodok na sumu 183,60 eura mesačne. Podľa § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. a § 1 opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014 bol navrhovateľke od 1. januára 2014 zvýšený starobný dôchodok na sumu 192,40 eura mesačne.

Krajský súd svoje rozhodnutie, ktorým uvedené rozhodnutia odporkyne potvrdil, odôvodnil doslovným prevzatím argumentácie odporkyne z jej vyjadrenia k opravnému prostriedku navrhovateľky z 11.4.2014 o neopodstatnenosti námietok navrhovateľky k správnosti určenia dôchodkového veku a hodnotenia roku 1992 na základe čoho skonštatoval, že po preskúmaní napadnutých rozhodnutí dospel k záveru, že postup odporkyne pri posudzovaní nároku navrhovateľky bol v súlade s právnymi predpismi a v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a preto považoval napadnuté rozhodnutia za vecne správne.

Proti tomuto rozsudku podala navrhovateľka včas odvolanie, ktoré odôvodnila tým, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 písm. h) O.s.p. (súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia).

Navrhovateľka okrem iného namietala, že súd v rozsudku uvádza vo výroku dve rozhodnutia odporkyne, a to rozhodnutie zo dňa 23. januára 2014 a rozhodnutie zo dňa 24. júla 2014 a v odôvodnení uvádza tri rozhodnutia (okrem dvoch citovaných aj rozhodnutie zo dňa 11. februára 2014) a to z neznámych dôvodov. Rozhodnutie odporkyne zo dňa 11. februára 2014 nebolo navrhovateľke doručené a tým sa stáva výrok aj odôvodnenie zmätočným, nakoľko nevychádza zo skutočného stavu veci.

Z výroku napadnutého rozhodnutia odporkyne nevyplýva, na základe akého ustanovenia právneho predpisu odporkyňa ustálila sumu starobného dôchodku na sumu 169,70 eura mesačne. pri aplikácii ustanovení citovaných vo výroku rozhodnutia by suma starobného dôchodku nezodpovedala skutočne priznanej sume. Za situácie častých legislatívnych zmien v oblasti sociálneho zákonodarstva si princíp právnej istoty ako jeden z atribútov právneho štátu vyžaduje bezpodmienečne trvať na náležitostiach rozhodnutia tak, ako o nich pojednáva ustanovenie § 209 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Ak teda odporkyňa vo výroku neuviedla prameň práva, aplikácia ktorého bola rozhodujúca pre výšku požadovanej dávky a súd považoval postup odporkyne napriek uplatnenej námietke za správny a v súlade s právnymi predpismi a s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, tak vec nesprávne právne posúdil. Súd sa pritom odvoláva na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to bez toho, aby citoval čo len jedno jeho rozhodnutie.

Ďalej navrhovateľka poukázala v odvolaní na skutkové a právne okolnosti, ktoré sú pre prípad rozhodujúce a ktoré odporkyňa prehliadla bez toho, aby dôvody takéhoto postupu uviedla a neuviedla ich ani na súdnom pojednávaní. Rovnako navrhovateľka nesúhlasila s dôvodmi uvádzanými súdom v rozhodnutí, ktoré označila za nesúladne s právnou úpravou.

Tiež namietala, že podľa obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odporkyne pri určovaní výšky sumy starobného dôchodku použila odporkyňa aj ustanovenie § 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, túto skutočnosť, t. j. právny predpis a jeho ustanovenia, na základe ktorého rozhodovala však neuviedla vo výroku. Odporkyňa taktiež žiadnym spôsobom nezdôvodnila a nevyslovila právny názor, prečo a na základe akej právnej normy vytvorila svoje pravidlá výpočtu na zníženie dávky.

V závere navrhovateľka uviedla, že nakoľko sa s poukazom na uvedenú právnú úpravu a skutkové okolnosti nemohla stotožniť s právnym názorom súdu prvého stupňa, navrhla napadnutý rozsudok súdu

prvého zmeniť a rozhodnutia odporkyne zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo svojom vyjadrení k podanému odvolaniu označila dôvody uvedené navrhovateľkou ako neopodstatnené. Podľa jej názoru súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav, náležite vec právne posúdil, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Naďalej trvala na vecnej správnosti napadnutých rozhodnutí, a preto žiadala rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 246c O.s.p. v spojení ustanovením § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250l ods. 2 v spojení s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť.

Predmetom konania bolo na základe podaného opravného prostriedku preskúmať rozhodnutia odporkyne, ktorým bol navrhovateľke priznaný starobný dôchodok.

Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V tejto súvislosti dáva senát najvyššieho súdu do pozornosti Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky č. IV. ÚS 378/08-55 zo dňa 16.12.2008, v ktorom ústavný súd uviedol: „Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa osoba využijúc svoje základné právo na súdnu ochranu obráti so svojím návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo na to, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj generálna právna norma civilného procesu (Občianskeho súdneho poriadku) v ustanovení § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“) pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. januára 1999, § 26] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Podľa názoru odvolacieho súdu odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa neposkytuje dostatok argumentačných podkladov na posúdenie ako sa vysporiadal s postupom odporkyne pri vydaní napadnutých rozhodnutí, akými vlastnými úvahami sa súd riadil pri utváraní záveru o skutkovom a právnom stave veci a posudzovaní relevancie obsahu právnej argumentácie a námietok navrhovateľky uplatnených v opravnom prostriedku. Súdom prvého stupňa v odôvodnení vyslovené strohé konštatovanie o tom, že odporkyňa postupovala správne v súlade s právnymi predpismi a judikatúrou najvyššieho súdu a preto napadnuté rozhodnutia ako vecne právne potvrdil je preto nepresvedčivé a predčasné a s poukazom aj na zavádzajúce konštatovanie „vecnej“ správnosti napadnutých rozhodnutí odporkyne aj vo výroku jeho rozhodnutia (napriek tomu, že podstatou správneho súdnictva je v zmysle ust. § 244 a nasl. OSP preskúmavanie „zákonnosti“ rozhodnutí a postupov a orgánov verejnej správy,

pričom súdy nepreskúmajú účelnosť a vhodnosť správnych rozhodnutí - § 245 ods. 3 posledná veta OSP) aj zmätočné (aj z dôvodu zmienky o akomsi ďalšom rozhodnutí odporkyne z 11.2.2014) a ako také neposkytujúce dostatočne jasný, zrozumiteľný a náležite odôvodnený výsledok svojej rozhodovacej činnosti, tak „aby sťažovateľ nemusel hľadať odpoveď na nastolenú problematiku v rovine dohadov, aby sa s prijatými závermi bolo možné stotožniť ako s logickým záverom procesu poznania nielen právnych záverov, ale aj záverov skutkových, z ktorých právne závery vychádzajú.” (III. ÚS 311/07) a aby v dôsledku nerešpektovania uvedených požiadaviek, navrhovateľka nemusela v podstatnom obsahu opakovať námietky vznesené už v opravnom prostriedku pred súdom prvého stupňa aj v odvolaní proti jeho rozsudku.

Za daných okolností je nutné považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky pre konštatovanie, že bol vydaný spôsobom rešpektujúcim ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Pretože napadnuté rozhodnutie krajského súdu nedalo zákonom predvídaným spôsobom odpoveď na otázky nastolené navrhovateľkou, pričom úlohou odvolacieho súdu nie je jeho postupy a hodnotenia nahrádzať, uvedeným postupom sa odňala navrhovateľke možnosť konať pred súdom v riadnom konaní.

Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Procesným právom účastníka je i právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplývajúca z ust. § 157 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p., totiž znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite a skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku. Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie (obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu) podľa článku 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutie správneho orgánu, vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na túto judikatúru nie je potrebné zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne rozhodnutia musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky podstatné argumenty prednesené stranami, ktoré uviedli v konaní. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nie len odkazovať na právne argumenty a závery správnych orgánov.

Z uvedených dôvodov bolo možné dospieť k záveru, že postupom súdu prvého stupňa sa navrhovateľke odňala možnosť konať pred súdom, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) OSP zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré aj náležitým spôsobom odôvodní.

Podľa § 224 ods. 3 O.s.p ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.